võib-olla kogu eesti rahvuse ajaloos kõige teravamate sisevastuolude ja üksteise-süüdistuste aastal, maha arvatud ehk ainult kõige raskemad venestuse ajad!

Alguse saanud ja püsivalt toetatud majanduslikust hädast, on see tervikuteadvuse laostumine oma olemuselt siiski hingelist ja vaimset laadi, mingi ummikussejoosnud tunde- ja tahteviisi väljendus, ühtesobimatute arusaamiste ja vaadete kokkupõrge. Ja hingelis-vaimsed abinõud on, mis üksi sellest võivad ka seesmiselt üle aidata, praktilisi pääsuvõimalusi näidata, nende kasustuseks vajalikke psüühilisi eeldusi luua.

Siin pole koht kõnelda viimastest sisuliselt. Kuid üks on kindel: ei saa armastada seda, mida ei tunta; ei saa end oma tahtegi poolest „ühte lülitada" sellega, mille seisukorda, mille sihte ja arengut küllalt ei teata. Kui tahame kasvatada meile nii eluvajalist rahvuslikku (s. o. kõiki rahvuse liikmeid ühendavat) meelsust, peavad võimalikult kõik liikmed olema teadlikud ka võimalikult kõigi teiste elutingimustest ja vajadustest. On vaja, et i g a poliitikategelane tunneks ka majandust, et ta samuti kui majanduslik teotseja tunneks rahvusterviku vaimseidki töötingimusi ja tulemusi. On vaja, et „nälgima-koondatud" ametnik vähegi tunneks ka riigi, töölise ja taluniku kriisi, et preemiaid nõudev maamees näeks koolidegi raskusi ja teadlase saavutusi, et elulähedust taotlev kirjanik, kunstnik ja ajakirjanik ka tõesti teaksid oma eri rahvakihtide reaalseid, nii ainelisi kui vaimseid, vajadusi, nende rahuldamise takistusi, nonde ületamise võimalusi. Ainult asjakohane teadmine on, mille kaudu sentimentaalne sotsiaal- ja rahvus t u n n e võib saada tõsiväärtusega rahvuslikuks t a h t e k s ja teoks.

„E e s t i K r o o n i k a" siht peaks olema anda miinimum sellest, mida i g a ü k s p e a k s t e a d m a meie riigiterviku sündmusist ja seisukorrist. Ainult selles võib seista ta mõte ja olemisõigustus, kuna seda e i v õ i m a l d a mingi muu väljaanne. Igatahes mitte eriajakirjad — Eesti Statistika, Eesti Majandus, isegi Eesti Kirjandus jne. — igaüks ju teab, et neid nii nende ulatuse, osalt ka hinna pärast suudavad lugeda ainult tema eriala harrastajad, vaevalt kunagi keegi neid kõiki. Kuid seda ülevaadet ei anna ka ajaleht üksi — see h a j u t a b ja segab oma andmeterohkusega, oma igapäev vahelduva kirevusega. Moodne ajaleht — see on otsekui võrdpilt meie aja üldisest haiglusest, laialipaiskumisest, keskenduse puudusest, väärtusastmestuse puudusest, tähtsama mitteteadmisest, püsivama mittemäletamisest. Oli varemate aegade võrdpilt kõikekeskendav kirik või kõike-astmestav kuningakoda, siis

Eesti kroonika 1933, lk. 6